

Socialnämndens yttrande över motionen ”En tryggare vård och äldreomsorg”

Ärendet

I motionen ”En tryggare vård och äldreomsorg” från Marianne Larsson (SD) och Mats Wallin (SD) inkommen till kommunledningskontoret 2021-05-31 föreslås:

- Att ett utdrag av belastningsregistret görs av all vård och omsorgspersonal
- Att stickprov införs av vård och omsorgspersonal för att undvika/förekomma missbruksproblematik inom personalen

Kommunfullmäktige beslutade 2021-06-14 § 129 att remittera motionen till socialnämnden för yttrande.

Utdrag ur belastningsregistret avseende all vård- och omsorgspersonal

Det finns inget lagstöd i dagsläget för att begära utdrag ur belastningsregistret när det gäller vård och omsorg om äldre personer och personer med funktionsnedsättning, men heller inget förbud. I och med att det är ett intrång i den personliga integriteten så kan det ifrågasättas om en sån åtgärd ska vidtas utan uttryckligt lagstöd och hur man i så fall ska avgränsa kontrollen.

Ett antal statliga utredningar har genomförts inom området då det framkommit att begäran om utdrag ur belastningsregistret ökat markant över åren med anledning av att fler arbetsgivare kräver utdrag för att anställa. Det var inte andemeningen med lagstiftningen.

Utredningen om registerutdrag i arbetslivet föreslog i betänkandet Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) ett skadeståndssanktionerat generellt förbud mot att arbetsgivare begär att arbetstagare ska uppvisa eller överlämna ett utdrag ur belastningsregistret, om inte begäran har stöd i författning, vilket den i det här sammanhanget inte har.

Utredningen om Belastningsregisterkontroll i arbetslivet - behovet av utökat författningsstöd (SOU 2019:19), vars uppdrag har varit att titta på om det finns ett behov av ett utökat författningsstöd för vissa aktörer att i egenskap av arbetsgivare få tillgång till uppgifter om enskilda som finns i belastningsregistret, föreslår i sitt slutbetänkande en ny lag som innehåller bestämmelser om registerkontroll av den som erbjuds anställning för att utföra vård- och omsorgsinsatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning.

Det finns ännu inga beslut fattade av lagstiftaren vad gäller ovanstående, utifrån det anser socialnämnden att man bör avvakta borde med att införa obligatorisk bakgrundskontroll vid nyanställning i väntan på att ett eventuellt lagstöd införs.

Att begära registerutdrag är en personuppgiftsbehandling och omfattas därför av Dataskyddsförordningen (GDPR). När man vill göra en sådan behandling behöver den vila på legitim grund som fastställts i lag, annars är den olaglig.

I Länet är det i nuläget endast två kommuner som valt att ta registerutdrag vid erbjudande om nyanställning.

Motionen föreslås därför avslås på den här punkten.

Stickprov av vård och omsorgspersonal för att undvika/förekomma missbruksproblematik

Det kommunövergripande styrdokumentet "Vägledande råd och bestämmelser (VROB) om alkohol, andra droger och spel" fastställd av kommunstyrelsen 2019-09-17 § 299 reglerar detta. Den anger bland annat att: Vid misstanke om missbruk eller användning av olagliga droger som påverkar arbetet har kommunen för avsikt att, genom företagshälsovården, alkohol- och/eller drogtesta den anställde. Det är socialnämndens uppfattning att bestämmelserna i VROB:en inte bör förekommas med utökade egna bestämmelser kring detta, utan att vi har en hållning som är kommungemensam. Bedömningen är också att skillnaden mellan stickprov som föreslås i motionen och att testa vid misstanke som det står i VROB:en utgör en marginell skillnad. Motionen föreslås därför avslås även på denna punkt.